

Prof. Dr. Erhan Erkut, MEF Üniversitesi Rektör Yardımcısı

“Zaman içerisinde karşılaştığı engel ve fırsatları tespit edip, avantaja çevirebilen isimlerden biri.”

“Girişimin başarı kriteri büyütülebilir olmasıdır.”

Kendinizi tanıtır mısınız? Nerelerde okudunuz, hayatınızdaki dönüm noktaları nelerdir?

Orta öğrenimimi İstanbul Erkek Lisesi, lisans eğitimimi Boğaziçi Üniversitesi'nde ve doktoramı Florida Üniversitesi'nde tamamladım. Sonraki yirmi sene, Kanada Alberta Üniversitesi'nde öğretim üyeliği yaptım. Sonrasında Bilkent Üniversitesi'nde devam ettim. Ardından da Özyeğin Üniversitesi kurucu rektörlük ve MEF'te rektör yardımcılığı. Bu dönemlerin hepsi çok önemli ve birinden diğerine geçiş noktaları dönüm noktası hep benim için.

Özel sektörde de kariyerinize devam edebildiniz, akademisyen olmaya nasıl karar verdiniz?

Böyle bir karar vermiyorsun aslında. Bu zaman içerisinde senin vermeye çalıştığın kararlar, dünyanın senin karşına çıkardığı şansların bir harmanlaması sonucu kariyer dediğimiz şey ortaya çıkıyor. Kariyer planlama eğitimlerinde de söylediğim şey;

“En fazla beş yıl sonrasını planlayabilirsin, o da hiçbir zaman planladığın gibi gitmeyecektir.” Yapılan işi çok iyi yapmak ve bağlantılarını iyi kurmak gerekiyor. Bunlar yapıldığı zaman zaten, kapılar açılıyor. Biraz planlama biraz da tesadüfler özetle. Aka-

demisyen olmamın sebebi mühendislik yapmak ve fabrikada çalışmak istemiyor oluşumdu.

Üniversiteye girdiğimde, akademisyen olacağı mı bilmiyordum. Üçüncü sınıfta karar verdim. Üniversiteyi bitirirken Florida Üniversitesi'nde doktora yapacağımı bilmiyordum. Florida'ya gittiğimde Kanada'da çalışacağımı bilmiyordum. Kanada'da çalışmaya başladığımda, "Üç, beş yıl çalışır Türkiye'ye dönerim." diyordum, yirmi yıl kalacağımı bilmiyordum. Sonrasında "Sanırım burada emekli oluruz." diyordum, Türkiye'ye döneceğimi bilmiyordum. Karşıma fırsatlar çıktı.

Özyeğin Üniversitesi'nde hayal ettiğiniz bir üniversite vardı, Hüsnü Özyeğin ile beraber çalıştığınızı biliyoruz. Oradan ayrıldınız ve MEF'e geldiniz. Burada rektör yardımcısı olarak görev yapıyorsunuz, neler başarmak istiyorsunuz?

İki buçuk yıl erken ayrıldım Özyeğin Üniversitesi'nden. Burada birazcık daha öğrendiklerimi kullanıyorum diyebilirim. "Bunların üzerine ne koyabiliriz?" üzerine kafa yoruyorum. Buraya vakıf üniversitesi bakış açısını getirdiğimi düşünüyorum. Bu üniversitedeki işin bana verdiği en büyük artı, esneklik. Rektörken yapmamın mümkün olmadığı işlere, vakit bulmuş oluyorum. Çok daha fazla dışarıda konuşmalar yapabiliyorsun, sunumlar yapabiliyorsun. Şuan mesela yetkinlik akademisi kurgulama projesi peşindeyim. Okullarda, üniversitelerde öğrencilerin; iş dünyasının kariyerin taleplerine cevap verecek nitelikte hazırlanmadığını düşünüyorum. Yetkinlikleri geliştirmiyorlar, öğrenciler sunum yapmayı, grup çalışmasını, stres ve zaman yönetimini bilmiyorlar.

Başka bir projem daha var, yirmi tane girişim fabrikası kurmak istiyorum Türkiye'de. Üniversite kurmaktan çok daha mantıklı geliyor, istihdama çok daha büyük katkılar yapılmış olur böylece.

Devlet üniversitesinde yer almayı düşündünüz mü?

Yer aldım, üç kere hocalık yaptım Boğaziçi Üniversitesi'nde. Öyle bir prensibim vardı borcumu nasıl öderim gibi düşünüyordum. Ve bir buçuk yıl Kanada'da, altı ay Boğaziçi'nde olacak şekilde dönemler kurguladım. Devlet üniversitelerinde insanların başka alternatifleri olmuyor genellikle, sağlıklı bir ortam olarak görüyorum.

Sizce neden özel üniversitelere karşı bir ön yargı var ve tercih zamanları neden devlet üniversiteleri baskılanıyor?

Vakıf üniversitelerinin çoğu perişan durumda, hakikaten kötüler. Onlara göndereceğime ben de devlet üniversitesine göndermeyi tercih ederim, daha iyi bir eğitim alacağını bildiğim için. 3. sınıf vakıf üniversitesinden, devlet üniversitesi daha iyidir. En çok reklam yapanlar da vakıf üniversiteleri onlar olduğu için, insanlar vakıf üniversitesi denilince kötü olan kısım ile özdeşleştiriyorlar.

Türkiye'nin bir de özel üniversite deneyimi oldu. Zamanında ben ortaokul veya lise öğrencisiyken özel üniversiteler açıldı, baya baya para ile diploma falan vermeye başladılar. Sonrasında kapatıldılar. Anneler babalar bunları hatırlıyor ve vakıf üniversiteleriyle özdeşleştiriyorlar belki de. Şuanda akademik çıktı olarak bakıldığında, en iyi vakıf üniversiteleri

"Yetkinliklerin geliştirilebileceği yer; Öğrenci kulüpleri. Organize edebilme, zaman planlaması, kriz ve bütçe yönetimi gibi konularda öğrencilere oldukça yarar sağlıyor."

devlet üniversitelerini kat ve kat geçtiler. Devletteki hocaların bir kısmı gerçekten iyi, tartışmasız dünya standartlarında hocalar da var içlerinde. Ama iyi vakıflardaki hocaların büyük çoğunluğu çok iyi. Çünkü iyi değilsen, performansın kötüyse, üretmiyorsan eğer tutunamıyorsun, atıyorlar bir zaman sonra.

Herkes üniversite okumalı mı?

Kesinlikle hayır. Bir çocuk bana o kadar iyi bir senaryo çizdi ki, ne istediğini gayet bilen, mesleki bir yol haritası çizmiş biriydi. Bu çocuğa beş sene üniversite oku demek, zulüm. Başka bir örnek; bir çocuk video oyun tasarımcısı olmak istiyordu, hem de Türkiye'nin en iyi liselerinden birindeydi. Bu çocuğa verilebilecek standart tavsiye, "Sen bilgisayar mühendisliği oku, oradan oyun tasarımcılığına geçersin." idi. Bilgisayar mühendisliği ve oyun tasarımcılığı arasındaki bağ çok zayıf bir kere. Bu çocuğa, "Beş sene hayallerini ertele." demiş oluyorsun. Ve bu kadar hızlı gelişen bir sektörde. Toplumun üniversite gibi bir hizmeti varsa, okuyan öğrencinin de topluma geri verebileceği bir şeyler olması lazım. Ben aynı zamanda girişimcilik için de üniversitenin şart olmadığını düşünüyorum, eğitimin şart olduğunu düşünüyorum ama beş yıllık bir eğitimin şart olduğunu düşünmüyorum.

Öğrenci kulüpleri bir üniversite için ne ifade eder? Kulüplerin öğrenci açısından önemi nedir?

Üniversiteler açısından bakarsak, birçok üniversite için öğrenci kulüpleri baş ağrısıdır. Her fırsatta öğrenci kulüplerinin yaptığı aktivitelere engeller koyabiliyorlar. Öğrenciler açısından bakıldığında ise üniversitede hiçbir derste alınmayacak şeylerin alabildiği bir ortam. Üniversitenin geliştiremediği yetkinlikleri, kulüp geliştiriyor işte. Kulüpler stres yönetmeyi, planlamayı öğretiyor. Fon buluyorsun, organize ediyorsun, zamanını planlıyorsun. Konuşmacı gelmeyince ne yapacağını öğreniyorsun, kriz ve bütçe yönetmeyi öğreniyorsun. Dolayısıyla yetkinliklerin gelişebileceği yer oluyor kulüpler. Öğrenci için çok önemli ama üniversitelerin yeterince desteklemediğini düşünüyorum.

Girişimcilik konusunda üniversitelerin rolü ne olmalıdır?

Üniversite girişimcilik konusunda kilit noktada. Yüksek teknoloji kullanarak yüksek istihdam yaratan girişimcilik sadece

üniversiteden çıkabilir. Yeni bir ürünün kurgulanabilmesi için, bir üniversitede yapılan yüksek lisans doktora tezinde ilişkilendirilmiş olması lazım. Sonra patentin alınması ve ürüne dönüştürülmesi şeklinde devam ediyor. Dünyaca ünlü büyük şirketler genellikle Stanford Üniversitesi'nden çıkmış olan şirketler. Stanford veya MIT mezunları on yedi bin civarında şirket kurmuşlar. MIT veya Stanford'un mezunlarının kurduğu şirketlerin yarattığı ekonomik büyüklük Türkiye'nin üç, dört kat üstünde. Şimdi bu kadar kritik bir yerde konuşulabiliyorken üniversite, bizim teknik üniversiteler neden uyurlar? Türkiye'de üniversiteler yapmaları gerekenin çok altında bir şeyler yapıyorlar girişimcilikle ilgili. Ama son iki, üç yıldır "Girişimcilik ve İnovasyon" endeksi var TÜBİTAK'ın. Bu durumla ciddi olarak ilgilenenler var. İyi şeyler yapıldığını gördüğüm Dokuz Eylül Üniversitesi var diyebilirim. ODTÜ iyi şeyler yapıyor ama büyüklüğüyle orantılı olarak değil. İyi şeyler yapacaklar ümidim var.

Bir girişimin başarılı olması için para kazanması yeterli midir?

Para kazanmanın çok yolu var. Girişimin başarı kriteri büyütülebilir olmasıdır. Maliyetlerin hacimle birlikte çok az artması gerekiyor. Dolayısıyla sadece para kazanmak değil çok fazla para kazanabilme potansiyelinin olması gerekiyor. Girişimin başarı kriteri bence parayla hiç alakalı değil. Girişimin başarı kriteri, dünyada bir fark yaratıp yaratmadığı, boşluğu doldurup doldurmadığı ile ölçülebilir, bunlar yapılmaz zaten para geliyor. Esas hedefin o olmasa bile. Benim konuştuğum girişimcilerin hedefi kimsenin yapmadığı bir şeyi yapmak. Yapılamayacağı sanılan bir şeyi yapmak ya da bir endüstrinin işleyişini tamamen değiştirmek. Disruption deniyor buna. Örneğin; taksiye vereceğin paranın yarısına bir yerden bir yere gidebiliyorsun bu milyonlarca insanın hayat kalitesini etkiliyor. Oradan sen her müşterinin fark etmeyeceği kadar küçük bir komisyon bile alsan ortaya bir zenginlik çıkıyor. Ama esas kriter; fark ve anlam yaratmak, dünyayı değiştirmek, başkalarını nasıl yaşam kalitesini yükseltmek.

İşletme öğrencilerine önerileriniz nelerdir?

İşletme öğrencilerine sıkı çalışmalarını, zaman kaybetmelerini öneriyorum. Mezun olmadan önce en az iki staj yapmış olmanız gerekiyor. Hangi sektörlerde çalışmak istenilmiyor, bunun görülmesi lazım. Sektörlerin hepsini genel olarak bilmek gerekiyor. Yıldız parlayan sektörler yönelmek, uzun vadede akıllıca geliyor bana. Ama yıldız sönen bir sektörde de başlayıp atlanabilir, başarıya giden tek bir yol yok. Türkiye'de önümüzdeki on sene içerisinde hangi sektörler tırmanacak dersiniz; enerji, sağlık, turizm, telekomünikasyon, finansal hizmetler, boş yaşam yönetimi diyebiliriz. Boş zamanın yönetilmesi lazım bir şekilde; kulüplere gitmek, golf oynamak, spor yapmak ya da daha farklı şekillerde değerlendirilebilir boş zaman. Aynı şekilde daha Türkiye'de henüz düşünülmemeyen "Yaşlılığın yönetimi". Yaşlanıyoruz toplum olarak, zenginleşiyoruz da. İnsanlarımızı daha uzun süre yaşatacak maddi kaynaklara da kavuşuyoruz. Bu insanlar nerede yaşayacaklar? Nerede sosyalleşecekler? Ne tür hizmetler gerekecek? Yaşlılık sektörü gitgide büyüyen ve ekonomik gücü de artan sektörler örnek verilebilecek hizmetler. Bir de sürekli eğitim, Türkiye'de çok geride olan bir sektör. Bunlarda gelecek görüyorum. Çok öte yandan bankacılığı yavaşlayan bir sektör olarak görüyorum. Üretim de aynı şekilde Türkiye'de yavaşlıyor. Hızlanmasını canı gönülden istediğim internet sektörü var. Mutlaka girişimci gözle bakmaya başlamalarını öneririm işletme öğrencilerine. Mutlaka bir şirkette çalışılmalı, sektör tanınmalı ve o sektörde ne gibi eksiklikler olduğu görülmeli. Zaten girişimciliğin birinci adımı bu fırsatı tespit etmek. Fırsatı tespit edebilmek için, etrafa uzun uzun bakabilmek lazım. Kobilerde çalışın mesele, esas iş kobilerde. Maliyetler çok yüksek, karlılığı arttırmak çok daha kolay büyük şirketlere göre. Büyük şirketler bu işi yıllardır yapıyor zaten. Dolayısıyla kobilerde başlayıp hızlı bir şekilde o kobiye bir yere getirip orada yükselmek de mümkün. Büyük şirketlerde yol almak biraz daha zor, mutlaka kobileri düşünün, devleti düşünün.